

Ценностни аспекти на педагогическото ежедневие
Value Aspects of the Pedagogical Daily Round

УЧЕНЕТО ЗАЕДНО – ЗАБАВНО, ИНТЕРЕСНО И ПОЛЕЗНО

Диана Янкова

Начално училище „Св. св. Кирил и Методий“ – Троян

Резюме: В разработката се споделя опитът в търсене и прилагане на различна организация на учебната дейност, която има за цел стимулиране на познавателната активност на учениците, учене чрез съпреживяване на базата на проектната организация на учебния процес. Идеята е ученето да стане забавно и интересно чрез включване на различни участници в уроците – ученици от други класове, родители и консултанти.

Keywords: teamwork, learning together, interdisciplinary projects, research, dialogue form, a variety of activities, positive attitude

В училището си дават среща миналото, настоящето и бъдещето. Поставят се изисквания към учениците да бъдат активни, мобилни и толерантни; да умеят да работят съвместно, да действат адекватно, да са личности, които умеят да общуват, да търсят и да откриват сами нужните знания. Учителите трябва да променят класическата система, да познават методите и техниките на интерактивното обучение и имат умения за гъвкавото им прилагане съобразно с конкретната обстановка. За да се достигне до качество на обучението, необходимо е модернизиране и усъвършенстване на образователния процес, обогатяване на традиционните методи на преподаване в училище с ново съдържание, отказ от остарелите форми и дейности и замяната им с актуални. Децата обичат новите предизвикателства, което налага образованието да подеме същия ритъм на промени. За целта е подходящо прилагането на технологии с интерактивни методи, някои от които реализирани чрез екипна дейност.

В образователния процес отдавна е намерило място груповото обучение като ефективна форма за съвместна дейност. „В последно време в дидактиката намира място екипното обучение, което е нова, по-съвършена форма на груповата работа. То поставя взаимоотношенията между субектите на процеса на обучение на нова, субект-субектна основа.“ (Милков, 2005).

Екипната работа е един от начините да се разчупи стереотипът в урочната дейност и да се направи по-ефективен възпитателно-образователният процес.

Създават се условия за ангажираност, сътрудничество, взаимно подпомагане, стимулиране и споделяне на отговорности. Дава се възможност за изразяване на собствено мнение. Екипната работа предполага наличието и използването на постоянна обратна връзка. Променят се и отношенията между обучаващ и обучаван, както и между самите обучавани.

Проект „Ученето заедно - забавно, интересно и полезно“

Цел

Основна цел при осъществяването на този проект е реализирането на екипна дейност в училище, съобразена с възрастовите особености на децата за ефективна учебна работа и подобряване на междуличностните взаимоотношения в условията на педагогическото общуване.

Очаквани резултати:

- повишаване на интереса и желанието за учебна работа;
- обмяна на знания и изграждане на навици в процеса на общуване;
- повдигане на културното равнище както на колектива, така и на отделния индивид;
- максимално резултатно използване на потенциала на всички участници в екипа.

Проектът „Ученето заедно – забавно, интересно и полезно“ се реализира в няколко направления:

- заедно – ученици от един клас;
- заедно – ученици и родители;
- заедно – ученици от различни класове.

През учебната година се разработват няколко занятия, за които се изисква голяма предварителна подготовка. Учениците стават „съавтори“, дават предложения за провеждането им, работят заедно с учителя при реализирането.

Интердисциплинарният проект е реализиран по повод 135-годишнината от Освобождението на България под формата на открит урок по човек и общество пред родители и гости. Основната цел е да се демонстрират изградените „систематични знания за културното и националното наследство на нашия народ и на тази основа да се развива патриотично чувство“. Формира се „чувство за национална принадлежност в социалния контекст на всички български граждани“. Откритият урок е заключителен етап от редица проекти за часовете по човек и общество, които включват намиране на исторически източници, от които научаваме за живота по нашите земи в стари времена.

Основата на проекта е учениците да представят своите проучвания по предварително зададени теми, за да си припомнят дати и събития от нашето минало. Този урок с мотото „Защо се гордея, че съм българин“ е и повод да се припомнят на родители и гости някои събития от нашата история, защо-

то, както казва Паисий Хилендарски: „О, неразумний юроде! Поради що се срамуваш да се наречеш българин и не четеш, и не говориш на своя език? Или българите не са имали царство и държава? Толкова години са царували и са били славни и прочути по цялата земя и много пъти са взимали данък от силни римляни и от мъдри гърци. И царе, и крале са им давали своите царски дъщери за съпруги, за да имат мир и любов с българските царе“. Учениците четат още два откъса от „История славянобългарска“ (част 3, П. Хилендарски).

Урокът се ограничава в тази част от историята, логически свързана с Освобождението. Екипите трябва да направят своите проучвания по темите:

- народни будители;
- борци за свобода;
- Априлско въстание и Освободителната война;
- исторически забележителности;
- природни забележителности.

Важно условие е да се използват различни източници и да се презентира по оригинален начин. Децата подготвят табла, книжки, мултимедийни презентации. Връзката между отделните изложения на екипите се осъществява чрез решаването на математически и буквени ребуси, кръстословици и други занимателни въпроси. Неусетно се преплитат знания по математика, литература, музика, изобразително изкуство и така занятието се превръща в един интердисциплинарен урок.

Участието на родителите също е важно. За тях има предварително подготвени изненади от отделните екипи – викторина и кръстословица.

В заключение се провежда състезание между отборите – „Минута е много“. Въпросите са свързани със знанията от историческата част на учебния материал.

В края на часа учениците показват на родителите си своята увереност, че обичат своята родина и се гордеят, че са българи, защото:

1. Българите са носители на цивилизацията на Балканите.
 2. Българин е изобретил компютъра.
 3. Държавата ни отстоява своята 13-вековна история.
 4. Нито едно българско бойно знаме никога не е попадало в плен и т. н.
- Всяко дете чете по едно изречение и всички пеят с гордост „Де е България“.

Вторият етап на проекта включва урок по литература, който се осъществява с ученици от трети и седми клас. Участват и учителите по български език и литература на седмокласниците, които разширяват знанията за автора. Урокът има основна цел запознаване на третокласниците с творчеството на Елин Пелин. Чрез него се усъвършенстват уменията на учениците:

- да четат правилно, съзнателно и изразително;

– да възприемат и осмислят художествен текст, да интерпретират върху изучени литературни произведения;

– да четат самостоятелно художествени текстове, отговарят на въпроси и да споделят впечатления от прочетеното.

Предварителна подготовка:

– всеки ученик трябва да прочете и запише в читателския дневник три приказки от Елин Пелин;

– да се направят илюстрации на една от приказките;

– да се подготвят драматизации на приказки на Елин Пелин.

Ход на урока:

I. Драматизация на приказката „Големи лъжи“, представена от третокласниците.

Кой е авторът на тази приказка?

Думи за Елин Пелин от учителя. Ученици играят ролята на Елин Пелин и журналист.

II. Интервю с Елин Пелин – гост на урока.

Журналист: Не бих искала да ни кажете биографията си, защото знаем, че сте роден на 18 юли 1878 г. в с. Байлово.

Е.Пелин: По-хубаво е без биография, защото ние, писателите, не си знаем биографията.

Журналист: Каква е историята на Вашия псевдоним?

Е.Пелин: Когато започнах да пиша, на мода бяха псевдонимите. Аз търсех такъв, който да окончава на -ин. И после се натъкнах на Елин Пелин от народната песен:

„Елин пелин, зелен пелин.

Що се, пелин, олюляваш?“

Журналист: Кога и кое ви е дало повод да пишете?

Ел. Пелин: Още като дете в село аз се увлякох в четене. В нашата къща, благодарение на това, че тримата ми по-големи братя бяха учители, имаше доста книги. Опитвах се и аз да пиша нещо. Но моето още по-голямо увлечение беше рисуването. Мъчех се да прерисувам всички картини от книгите и списанията. Когато по-после се откри рисувателно училище, държах изпит да постъпя там, но не ме приеха. И така вместо да стана известен художник, почнах да се проявявам като неизвестен писател.

Журналист: Кое считате за най-хубаво от съчиненията си?

Ел.Пелин: Не мога да кажа нищо. Всеки читател ще намери нещо, което най-много му допада и му харесва.

Журналист: Какъв трябва да бъде истинският писател?

Ел.Пелин: Талантлив човек, свободен ум, горд дух.

III. Игра „Малкият учител“ – „Какво крие вълшебната кутийка?“ – седмокласници задават въпроси на третокласниците.

Викторина с въпроси, свързани със знанията по литература:

– За литературните жанрови особености на приказка, разказ и т.н.

– Да се посочат познати литературни средства и похвати.

– Да се открият от кои произведения са героите и др.

IV. Групова работа **„Като големите писатели“** – творческо писане:

– създаване на текст по предложена илюстрация и герои от непозната приказка на Елин Пелин;

– четене на написаното от екипите;

– седмокласник чете оригиналната приказка и се сравнява.

Докато тече екипната работа, останалите участници гледат филм за живота и творчеството на Елин Пелин, направен от седмокласник.

V. Драматизация на приказката **„И хитрецът се излъгва“**, представена от третокласници.

Въпроси върху текста: Кои са героите? Какво направила Кума Лиса? Каква е поуката?

VI. Групова работа – разбъркани части на приказки, които учениците подреждат и залепват на картон. След приключването се чете текстът и се определя коя група е работила бързо и вярно.

На останалите ученици се показва откъс от филма „Ян Бибиян“.

VII. Гатанки от Елин Пелин, издирени и зададени от седмокласниците.

VIII. Състезание **„Най-сладкодумен разказвач“** за ученици от трети клас.

„Гузен негонен бяга“; „Чичо Пейо“; „Мързелив, но досетлив“ (Елин Пелин, 1993)

Освен задачите, които изискват предварителна подготовка, другите дейности са изненада за всички ученици. Диалоговата форма, редуването на разнообразни дейности създават позитивна нагласа и истинско удовлетворение от този тип учене. Групите, сформирани в момента от учениците на двата класа, доказват на практика мотото „Ученето заедно е забавно, интересно и полезно“.

Заклучение

Процесът на учене често се свързва със сериозност, голяма отговорност, но и... досада. Естествената любознателност, която има детето, желанието да знае и да научава повече остават на заден план. За да се промени това, безспорно най-важният фактор е учителят. Не е достатъчно знанието просто да се „изсипе“, трудното е да се обясни колкото може по-достъпно, а още по-трудно – това да стане по интересен и забавен начин. Истински успех има тогава, когато децата си мислят, че само са играли, без да осъзнават колко много са научили. Тогава се случва и „магията“ – ученето да е приятно и да става с лекота.

12. Мястото, където различни видове от флората и фауната могат да бъдат защитени и предпазени от изчезване.
13. Името на най-красивото рилско езеро.
14. Горско животно, символ на хитрост и лукавост.
15. Един от резерватите в Национален парк „Централен Балкан“.
16. Името на пещера в Родопите.
17. Книга, в която са записани всички застрашени от изчезване растения и животни.

Свържи думите с тяхното значение:

Султан	наименование на участник в националното освободително движение, който предвожда отряд, дружина, чета в съпротива срещу османското владичество
Хайдут	титла на владетеля в Османската империя
Войвода	доброволец, участвал във войната срещу Турция
Опълченец	участници в организираното съпротивително въоръжено движение срещу централната османска власт

ЛИТЕРАТУРА

- Василева, Е. (2007). *Детето в началното училище*. София: Фараго.
- Десев, Л. (2003). *Педагогическа психология*.
- Милков Л. (2005). *Информатизацията на образованието като иновационен процес*. София.
- Пелин Е. (1993). *Приказки*. София: Ведрина.

**STUDYING TOGETHER –
FUN, INTERESTING AND USEFULL**

Abstract. In the paper it is shared the experience in finding and implementing different ways of organizing learning activities which aim to promote the cognitive activity of students, learning empathy, based on project organization of the learning process. The idea is to make learning fun and interesting by involvement of different participants, such as students from other classes, parents and counselors.

Diana Yankova - senior teacher

✉ Primary school „St. Cyril and st. Methodius“
Trojan
E-mail: diana_yankova_@abv.bg